

LOUISE PENNY

KIVEEN HAKATTU KUOLEMA

BAZAR

LOUISE PENNY

**KIVEEN
HAKATTU
KUOLEMA**

Suomentanut Outi Järvinen

BAZAR

Bazar Kustannus Oy
www.bazarkustannus.fi

Suomentanut Outi Järvinen
Englanninkielinen alkuteos *The Murder Stone*
Copyright © Louise Penny 2008
The moral right of the author has been asserted.
Published in Canada and the United States as *A Rule Against Murder*
Excerpt from *The Cremation of Sam McGhee* by Robert Service
used with permission of the estate of John Masefield.
Walter Scottin runon sivuilla 29 ja 177 suomentanut Toivo Lyy.

Kannen suunnittelu Perttu Lämsä

ISBN 978-952-279-746-9

Taitto Jukka Iivarinen / Vitale
Painettu EU:ssa

Rakkaudella vanhempieni muistolle

PROLOGI

YLI SATA VUOTTA SITTEN rikkaat teollisuuspamput löysivät järven nimeltä Lac Massawippi. He tulivat varta vasten Montrealista, Bostonista ja New Yorkista saakka, tunkeutuivat syvälle kanadalaiseen luontoon ja rakensivat sinne upean erämajan. Vaikka eivät he omia käsiään lianneet, ainakaan rakennustöissä. Ei, vaan he palkkasivat miehiä, joiden nimi oli Zoétiqué tai Téléphore tai Honoré, ja nämä hakkasivat maa-
han valtavat, muinaiset metsät. Aluksi quebeciläiset vastustelivat, olivathan he eläneet metsissä koko ikänsä. Heitä kammokutti tuhota jotain niin kaunista, ja herkimmät vaistosivat lopun tulleen. Mutta raha poistaa sellaiset ongelmat, joten hitaasti metsä vetäytyi ja upea Manoir Bellechasse kohosi tilalle.

Kuukausien kaatamisen ja oksimisen ja kääntelyn ja kuivattamisen jälkeen valtavat hirret kasattiin toistensa päälle. Hirsitalon rakentaminen oli oma taiteenlajinsa, mutta eivät tarkat silmät ja karheat kädet kauneutta tavoitelleet. Niitä ohjasi varmuus siitä, että talvipakkanen koituisi asukkaiden kohtaloksi, jos hirsii ei valittaisi huolella. *Coureur du bois* saattoi tuntikausia tarkastella valtavan puun paljaaksi karsitua runkoa niin kuin visaista arvoitusta. Hän käveli sen ympäri kerta toisensa jälkeen, istui kannolla, täytti piippunsa ja tuijotti tuijottamistaan, kunnes tiesi täsmälleen, missä kohdassa juuri tämä hirsi viettäisi loppuelämänsä.

Vuosien kuluttua talo oli valmis. Vielä viimeinen mies seisoi uljaalla kuparikatolla kuin ukkosenjohdatin katselemassa

metsää ja sen takana hämmöttävää unohtumattoman kaunista järveä, sillä näiltä korkeuksilta hän ei tämän jälkeen enää maisemaa näkisi. Jos hän siinä seisoessaan olisi nähnyt tarpeeksi etäälle, hän olisi nähnyt horisontissa merkkejä jostakin lähestyvistä pahasta. Se oli vielä kaukana, niin kuin kesäiset salamet taivaanrannassa, mutta vääjäämättä tulossa kohti taloa, itse asiassa kohti juuri sitä paikkaa, jossa hän seisoi kiiltävällä metallikatolla. Jotain hirvittävää tulisi tapahtumaan juuri siinä kohdassa.

Hän oli rakentanut kuparikattoja ennenkin, aina samantyyppisiä. Mutta kun kaikki muut tällä kertaa jo ajattelivat, että talo oli nyt valmis, hän kiipesi vielä ylös ja lisäsi korkeimmalle harjalle ylimääräisen osan, korokkeen, joka kulki kokonaan reunalta toiselle. Hän ei itsekään tiennyt miksi, mutta se näytti hyvältä ja tuntui oikealta. Ja hänellä sattui olemaan kuparia jäljellä. Myöhemmin hän lisäisi samanlaisen osan jokaisen suuren talon katolle tällä nopeasti kehittyvällä seudulla. Mutta tämä oli ensimmäinen.

Kun hän oli lyönyt viimeisen naulan, hän laskeutui alas hitaasti ja varovaisesti.

Miehet saivat palkkansa ja lähtivät omille teilleen sydän yhtä raskaana kuin taskunsa. Ja kun he katsoivat taakseen, herkimmit heistä näkivät saaneensa aikaan jotain, mikä muistutti vähän metsää, mutta luonnottomasti kyljelleen kaadettuna.

Sillä Manoir Bellechassessa oli alusta asti jotain outoa. Se oli hämmästyttävän kaunis siinä veden äärellä kultaisina hehkuvine hirsineen ja puuristikoineen. Se näytti hallitsevan Lac Massawippia samalla tavalla kuin rikkaat liikemiehet hallitsivat aivan kaikkea. Eivätkä teollisuuspamput tuntuineet mahtavan sille mitään.

Ja kerran vuodessa miehet, joiden nimi oli Andrew tai Douglas tai Charles, jättivät rautatie- ja viski-imperiuminsa,

vaihtoivat nilkkaimensa pureskellusta nahasta ommeltuihin mokkasiineihin ja suunnistivat kanootilla syrjäisen järven rannassa odottavalle erämajalle. He olivat väsyneet ökyilyyn ja kaipasivat muuta tekemistä.

Manoir Bellechasse sai alkunsa, koska nämä miehet halusivat rentoutua yhden tietyn asian äärellä. He halusivat tappa.

Se oli mukavaa vaihtelua.

Vuosien mittaan erämaa vetäytyi. Ketut ja peurat, hirvet ja karhut, kaikki rikkaiden liikemiesten metsästämät lajit kaikkosivat. *Abinakit*, jotka olivat ennen kuljettaneet teollisuus-pamppuja kanooteillaan, häipyivät hekin inhoten maisemista. Kaupunkeja ja kyliä nousi. Mökkiläiset ja viikonloppuasukkaat löysivät läheiset järvet.

Mutta Bellechasse pysyi. Omistajat vaihtuivat sukupolvien myötä, ja pikkuhiljaa kaikki metsästysmuistot, kauan sitten kuolleiden peurojen ja hirvien ja jopa yksittäisen puuman päät, katosivat hirsiseiniltä tuijottamasta eteensä ällistynein silmin ja päätyivät ullakolle.

Kun omistajat joutuivat vararikkoon, majakin joutui hunningolle. Se oli monta vuotta hylättynä, sillä se oli liian iso yhdelle perheelle mutta sijainniltaan liian etäinen hotelliksi. Juuri kun ympäröivä metsä oli rohkaistunut tarpeeksi nielais-takseen koko pytingin, joku osti sen. Bellechasseen rakennettiin tie, ikkunoihin ripustettiin verhot, nurkista häädettiin hämähäkit ja kovakuoriaiset ja pöllöt. Tilalle kutsuttiin maksavia asiakkaita. Manoir Bellechassesta tuli yksi Quebecin hienoimpia *aubergeja*.

Vuosien kuluessa Lac Massawippi oli muuttunut, Quebec oli muuttunut ja samoin koko Kanada – melkein kaikki oli toisin, paitsi yksi asia.

Ökyrikkaat liikemiehet olivat ennallaan. Ja he olivat palanneet taas Manoir Bellechasseen. Tappamaan.

1

ALKUKESÄSTÄ VIERAAT SAAPUIVAT syrjäiselle huvilalle järven rantaan, sillä jokainen heistä oli saanut kutsun, samanlaisen silopaperille kirjoitetun kirjeen, jonka tuttu hoippuva käsiala muistutti melkein hämähäkinseittiä. Kutsut oli työnnetty postiluukkuihin, ja painavat kuoret olivat tömähäneet upean eteishallin lattiaan Vancouverissa ja Torontossa sekä pienen tiilitalon kynnykselle Three Pinesissa.

Postiljooni oli kaikessa rauhassa kuljettanut kutsun suuressa laukussaan quebeciläisen kyläpahasen poikki. Helteessä ei kannata rehkiä, hän sanoi itselleen pysähtyessään riisumaan hattunsa ja pyyhkimään otsaansa. Liiton ohjeet. Mutta hidas matkanteko ei tosiasiassa johtunut porottavasta auringosta, vaan siihen oli paljon henkilökohtaisempi syy. Hän viipyi aina Three Pinesissa. Verkkaisesti hän ohitti ruusuja ja liljoja ja ylväitä sormustinkukkia puskevat istutukset. Hän auttoi lapsia etsimään sammakoita lammesta nurmientien keskeltä. Hän istuskeli lämpimillä seinänvierustoilla ja katseli vanhan kylän hyörinää. Sillä tavalla hänen päivänsä piteni tuntikausilla, ja hän palasikin jakelupisteelle aina viimeisenä kaikista postiljooneista. Hänen toverinsa kiusoittelevat ja pilkkasivat häntä hitaudesta, ja ehkä sen vuoksi hän ei ollut koskaan saanut ylennystä. Hän oli edennyt omaan tahtiinsa jo ainakin kaksikymmentä vuotta. Kiirehtimättä hän asteli Three Pinesin halki, pysähtyi juttelemaan koiriaan ulkoiluttavien kyläläisten kanssa ja lähti usein

seuraksi bistron terassille nauttimaan lasillisen limonadia tai *thé glacé*. Tai jos oli talvi, hän joi takkatulen ääressä kupillisen *café au lait*. Joskus kyläläiset arvasivat, että hän oli bistrossa lounaalla ja tulivat itse hakemaan häneltä postinsa. Ja jäivät hetkeksi juttelemaan. Hän toi aina uutisia muista reittinsä varrella olevista kylistä, niin kuin minstreli, keski-aikainen kiertävä laulaja, joka tullessaan kertoi kauempana riehuvasta rutosta tai sodasta tai tulvasta. Mutta mikään sellainen ei vaivannut tätä suloista, rauhallista kylää. Postiljoonista oli hauska ajatella, miten erillään muusta maailmasta Three Pines olikaan täällä vuorten välissä, Kanadan metsien keskellä. Siltä hänestä ainakin tuntui. Ja se oli helppottava tunne.

Niinpä hän eteni kaikessa rauhassa. Tänään hänellä oli hikisessä kourassaan nippu kirjeitä, ja hän toivoi, ettei tuhrisi päällimmäisen kuoren hienoa, tahratonta paperia. Sitten hänen katseensa osui käsialaan, ja askel hidastui entisestään. Kannettuaan postia vuosikymmenten ajan hän tiesi hyvin tuovansa paljon enemmän kuin kirjeitä. Hän tiesi pudottaneensa kierroksillaan pommeja. Oli hän tosin tuonut suurta riemuakin: lapsia oli syntynyt, lottovoittoja oli saatu, rikkaita etäisiä sukulaisia oli kuollut. Mutta hän oli hyvä ja herkkätunteinen mies, joten hän tiesi olevansa myös pahanilmanlintu. Sydän vihloen hän ajatteli kaikkea sitä tuskaa, jota oli joutunut tuottamaan, varsinkin tässä kylässä.

Ja juuri sitä hän tiesi nyt pitelevänsä kädessään – suurta tuskaa. Oikeastaan kyse ei ollut telepatiasta, hän vain osasi tiedostamattaan tulkita käsialoja. Ei yksittäisiä sanoja vaan tapaa, jolla ne oli riipustettu paperiin. Yksinkertainen, tavalistakin tavallisempi kolmirivinen osoite kirjekuoressa kertoi hänelle paljon enemmän kuin oikean postilaatikon sijainnin. Tämän osoitteen oli selvästi kirjoittanut vanha, hauras käsi. Mutta kättä ei kouristanut pelkästään ikä vaan myös raivo.

Mitään hyvää kirjeestä ei seuraisi. Ja äkkiä hän halusi päästä siitä nopeasti eroon.

Hän oli suunnitellut menevänsä bistroon nauttimaan kylmän oluen ja leivän, jotta kyläläiset ehtisivät itse hakea postinsa hänen jutellessaan niitä näitä Olivierin kanssa. Hän oli nimittäin hivenen mukavuudenhaluinen mies. Mutta äkkiä hän sai uutta virtaa. Hämmästyneet kyläläiset näkivät nyt ensimmäistä kertaa postin kulkevan vauhdilla kylän poikki. Hän kääntyi ja käveli riuskasti pois päin bistrosta, kohti ruosteista postilaatikkoa, joka seiso i tiilitalon edessä nurmienten laidalla. Kun hän avasi postilaatikon, se kirskautti. Eikä ihme. Hän sysäsi kirjeen sisään ja sulki nopeasti kitisevän luukun. Siitä hän hieman yllättyi, ettei laatikko kakonut ja sylkäissyt inhottavaa sisältöään ulos saman tien. Hän oli nimittäin alkanut nähdä kirjeet elävinä olentoina ja postilaatikot jonkinlaisina lemmikkeinään. Ja nyt hän oli tehnyt vihe lliäisen tempun tälle kyseiselle laatikolle. Ja näille ihmisille.

Armand Gamache olisi tiennyt vaikka silmät sidottuina, missä hän oli. Se johtui tuoksusta, joka oli sekoitus savua, vanhoja kirjoja ja kuusamaa.

"Monsieur et Madame Gamache, quel plaisir."

Clementine Dubois vaappui esiin Manoir Bellechassen vastaanottotiskin takaa syli auki, niin että värisevä iho roik kui käsivarsista kuin siivet ja sai hänet näyttämään linnulta tai kurttuaiselta enkeliltä, eikä hänen aikeensa jäänyt epäselväksi. Reine-Marie Gamache käveli vastaan kädet yhtä lailla avoinna, vaikka tiesikin etteivät hänen kätensä ulottuisi tuhdin naisen ympäri. He halusivat ja vaihtoivat poski suudelmia. Kun Armand Gamachekin oli perusteellisesti halattu, Madame Dubois astautti kauemmas katselemaan juuri saapunutta pariskuntaa. Hänen edessään seiso i lyhyt nainen, ei pullukka muttei kovin hoikkakaan. Hiukset olivat

jo harmaantumassa, ja piirteet kertoivat hyvin eletyn elämän keskivaiheista. Reine-Marie oli ihastuttava, vaikkei oikeastaan mikään kaunotar ollutkaan. Ranskankieliset olisivat kuvailleet häntä sanalla *soignée*. Hänellä oli hyvin istuva tummansininen hame, joka ulottui pohkeiden puoliväliin, ja sen kanssa moitteettoman valkoinen paita. Yksinkertaista, tyylikästä, klassista.

Mies oli pitkä ja roteva. Hän oli ehkä viidenkymmenen-viiden eikä näyttänyt lainkaan ylipainoiselta, mutta hänen olemuksestaan henki kyllä mieltymys hyviin kirjoihin, maukkaaseen ruokaan ja kevyisiin kävelyihin. Hän näytti opettajalta, mutta Clementine Dubois tiesi kyllä, ettei hän opettaja ollut. Hiusraja oli pakenemassa, ja tumman, laineikkaan kuontalon tilalla oli nykyään oheneva, korvien yltä harmaantuva tukka, joka vielä kuitenkin kihartui kaulukselle. Hän oli ajellut leukansa, mutta ylähuulta peittivät huolellisesti muotoillut viikset. Yllään hänellä oli tummansininen puvuntakki, khakinväriset housut ja lempeänsininen paita sekä solmio. Hän pukeutui aina viimeisen päälle, myös tällaisena painostavan kuumana kesäkuun päivänä. Mutta se mikä hänessä varsinaisesti kiinnitti huomion, olivat silmät. Lämpimät, syvän ruskeat silmät. Hänestä aisti tyyneyden samalla tavalla kuin muista miehistä aisti colognen.

”Kylläpä te näytätte väsyneiltä.”

Suurin osa majatalon omistajista olisi huudahtanut: ”Kylläpä te näytätte hyvältä.” Tai: ”*Mais, voyons*, te kaksi ette näytä lainkaan vanhenevan.” Tai jopa: ”Näytätte nuoremmilta kuin koskaan.” Sellaista vanhat korvat eivät koskaan väsy kuulemaan.

Gamacheiden korvat eivät vielä varsinaisesti olleet vanhoja, mutta väsyneitä ne kyllä olivat. Vuosi oli ollut pitkä, ja heidän korvansa olivat kuulleet enemmän kuin olisivat välittäneet kuulla. Ja kuten aina, he olivat tulleet Manoir

Bellechasseen jättääkseen sen kaiken taakseen. Muu maailma juhli uutta vuotta tammikuisin, mutta Gamachet juhlivat sitä sydänkesän aikaan, aina saavuttuaan tähän siunattuun paikkaan. Täällä he vetäytyivät maailmasta ja saivat uuden alun.

”Me tosiaan olemme hieman uupuneita”, Reine-Marie myönsi ja lysähti kiittolisena aulan mukavaan nojatuoliin.

”*Bon*, sen asian me saamme pian kuntoon. No niin.” Madame Dubois kiepahti harjaantuneen ylväällä liikkeellä takaisin tiskin taakse ja istahti mukavaan tuoliinsa. Hän veti varauskirjan lähemmäs ja asetti silmälasit nenälleen. ”Minne olemmekaan teidät sijoittaneet?”

Armand Gamache istui vaimonsa viereen, ja he katsahtivat toisiaan. Tuosta samasta varauskirjasta löytyisivät heidän allekirjoituksensa vuoden välein siitä kaukaisesta kolmenkymmenen vuoden takaisesta kesäkuusta saakka, jolloin nuori Armand oli pitkään säästettyään tuonut Reine-Marien tänne ensimmäistä kertaa. Yhdeksi yöksi. Takapihan puolel-le, pienimpään huoneeseen, josta ei ollut näköalaa vuorille tai järvelle tai edes puutarhaan, jossa rehotti pioneja ja juuri kukintansa aloittaneita ruusuja. Hän oli säästänyt kuukausikaupalla, jotta vierailusta tulisi erityinen. Jotta Reine-Marie näkisi, kuinka paljon hän tätä rakasti ja kuinka tärkeä tämä hänelle oli.

Ja niin he olivat olleet yhdessä ensimmäistä kertaa. Ruutuikkunasta kantautui sisään metsän tuoksua sekä liljojen ja timjamin mausteinen häivähdys, mutta suloisimmin tuoksui Reine-Marie, joka lepäsi raikkaana ja lämpimänä hänen vahvoilla käsivarsillaan. Hän oli kirjoittanut sinä yönä rakkauskirjeen. Hän peitteli Reine-Marien heidän koruttomalla valkoisella lakanallaan ja istui keinutuoliin, jota ei tosin uskaltanut liikauttaakaan, jottei olisi kolauttanut takana olevaa seinää tai osunut jaloillaan sängynlaitaan. Hän ei halunnut

herättää rakastettuaan. Hän vain katseli tämän rauhallista hengitystä ja kirjoitti Manoir Bellechassen paperille: *Rakkauteni on –*

Miten voi miehen sydän olla –

Sydämeni ja sieluni ovat havahtuneet –

Rakkauteni määrää –

Hän oli kirjoittanut koko yön, ja seuraavana aamuna Reine-Marie oli löytänyt kirjeen teipattuna kylpyhuoneen peiliin.

Minä rakastan sinua.

Tuhti, tutiseva ja säteilevästi hymyilevä Clementine Dubois oli ollut täällä jo silloin, ja aina hän oli ollut yhtä vanha. Joka vuosi Gamache pelkäsi, että hänen puheluunsa vastaisi aivan vieras uusi ääni: ”*Bonjour, Manoir Bellechasse. Puis-je vous aider – miten voin auttaa?*” Mutta kerta toisensa jälkeen hän kuuli tutut sanat: ”*Monsieur Gamache, miten mukavaa. Tulettehan taas pian vieraisille.*” Melkein kuin olisi soittanut isoäidilleen. Paitsi että tämä isoäiti oli paljon isompi kuin Gamachen omat olivat olleet.

Vuosien varrella Gamache ja Reine-Marie olivat muuttuneet, he olivat menneet naimisiin ja saaneet kaksi lasta, ja nyt heillä oli pojantytär ja toinen lapsenlapsi tulossa, mutta Clementine Dubois ei näyttänyt ikääntyvän tai kuihtuvan. Eikä hänen rakastamansa majatalokaan ollut rapistunut ajan myötä. Aivan kuin ne kaksi olisivat olleet yhtä, molemmat lempeitä ja lohdullisia ja aina yhtä ilahuneita vieraistaan, eikä kumpikaan tuntunut muuttuvan piirun vertaa, mikä oli ilahduttava poikkeus tässä jatkuvasti muuttuvassa maailmassa. Muutos ei nimittäin läheskään aina vie parempaan.

”Mikä hätänä?” Reine-Marie kysyi huomattuaan Madame Duboisin ilmeen.

”Minä olen varmasti tulossa vanhaksi”, hän vastasi ja kohotti hämmentyneet siniset silmänsä heihin. Gamache

hymyili hänelle rohkaisevasti. Hänen laskelmiensa mukaan Madame Duboisin oli pakko olla vähintään satakaksikymmenvuotias.

”Ei se haittaa, jos teillä ei ole tilaa. Me voimme tulla takaisin toiste”, hän sanoi. Heidän kotoaan Montrealista oli vain kahden tunnin ajomatka tänne Quebecin itäisiin osiin.

”Voi, kyllä meillä on teille huone, mutta olisin halunnut antaa teille paremman. Minun olisi pitänyt heti puhelunne jälkeen varata teille järvihuone, se sama, joka teillä oli viime vuonna. Mutta majatalo on täynnä. Yksi perhe on varannut kaikki muut viisi huonetta. Finneyt ovat täällä –”

Hän vaikeni äkkiä ja painoi katseensa varauskirjaan niin epätavallisen uupuneen näköisenä, että Gamachet vilkaisivat toisiaan.

”He ovat täällä...?” Gamache kannusti, kun hiljaisuutta oli jatkunut jonkin aikaa.

”No, ei sillä ole väliä, sen ehtii myöhemmin”, Madame Dubois vastasi ja kohotti heihin taas hymyilevän katseensa. ”Harmillista etten ymmärtänyt varata parasta huonetta teille.”

”Jos olisimme halunneet järvihuoneen, olisimme kyllä pyytäneet sitä”, sanoi Reine-Marie. ”Kyllähän sinä tunnet Armandin, hän haluaa elää epävarmuudessa. Villimies.”

Clementine Dubois nauroi, sillä hän tiesi ettei se ollut totta. Hänen edessään istuva mies sieti joka päivä suurta epävarmuutta. Sen vuoksi hän halusi, että heidän vuosittaiset lomansa majatalossa olisivat pelkkää ylellisyyttä ja mukavuutta. Ja rauhaa.

”Me emme koskaan esitä toiveita huoneesta”, Gamache sanoi syvällä, lämpimällä äänellään. ”Tiedättekö miksi?”

Madame Dubois pudisti päätään. Hän oli ihmeteltyt sitä, mutta ei koskaan halunnut udella mitään vierailtaan, varsinkaan juuri tältä vieraalta. ”Kaikki muut kyllä esittävät toiveita”,

hän sanoi. ”Itse asiassa tämä nimenomainen perhe pyysi parhaita huoneita ja alennusta. Ajoivat paikalle Mercedes Benzeillä ja BMW:illä ja pyysivät alennusta.” Hän hymyili. Ilmeessä ei ollut lainkaan ilkeyttä, vain hämmästyttä, että ihmiset halusivat vielä enemmän vaikka heillä jo oli niin paljon.

”Me tahdomme jättää sen sattuman varaan”, Gamache sanoi. Madame Dubois katseli hänen ilmettään, sillä hän ei ollut varma vitsailiko mies. Ilmeisesti ei. ”Me olemme täysin tyytyväisiä siihen mitä saamme.”

Ja Clementine Dubois ymmärsi häntä täysin. Hän oli itse samanlainen. Joka aamu herätessään hän yllättyi siitä, että näki taas uuden päivän, ja hänestä oli aina yhtä hämmästyttävää olla täällä, tässä vanhassa talossa raikkaan järven rannalla, jylhien metsien keskellä, puutarhansa ja vieraidensa ympäröimänä. Tämä oli hänen kotinsa, ja vieraat olivat hänen perheensä. Ja karvaasta kokemuksesta Madame Dubois tiesi, ettei perhettään voinut valita eikä siitä aina ollut helppo pitää.

”Kas tässä.” Hän irrotti vanhan messinkisen avaimen pitkästä ketjusta. ”Metsähuone. Valitettavasti se on takapihan puolella.”

Reine-Marie hymyili. ”Me tiedämme kyllä missä. *Merci.*”

Päivät kuluivat leppoisasti. Gamachet uivat Lac Massawippissä, kävivät hitailla kävelyillä tuoksuvissa metsissä ja lukivat kirjoja. He juttelivat muiden vieraiden kanssa ja tutustuivat heihin pikkuhiljaa.

Vielä muutama päivä sitten he eivät olleet koskaan tavanneetkaan Finneyitä, mutta nyt nämä olivat heidän miellyttäviä seuralaisiaan tässä muusta maailmasta eristäytyneessä majatalossa. Kokeneiden risteilymatkustajien tavoin he osasivat olla sopivan ystävällisiä tuppautumatta liiaksi seuraan.

Kukaan ei edes tiennyt, mitä toiset tekivät työkseen, ja se sopi oikein hyvin Armand Gamachelle.

Oli aikainen iltapäivä, ja Gamache tarkkaili mehiläistä, joka puuhasteli erityisen uhkeassa vaaleanpunaisessa ruusussa, kunnes jokin muu kiinnitti hänen huomionsa. Hän käännähti lepotuolissaan ja näki, miten perheen vanhin poika, Thomas, astui Sandra-vaimonsa kanssa ovesta häikäisevään auringonpaisteeseen. Sandra kohotti hoikan kätensä ja asetti silmilleen valtavat aurinkolasit, jotka saivat hänet muistutamaan hieman karpästä. Hän ei näyttänyt olevan kotonaan tässä paikassa, aivan kuin hänet olisi riistetty luontaisesta ympäristöstään. Gamache arveli, että hän oli kuusissa-kymmenissä, vaikka hän yritti selvästi vaikuttaa nuoremalta. Omituista, Gamache ajatteli, miten värjätyt hiukset, raskas meikki ja nuorekkaat vaatteet saavat ihmisen itse asiassa näyttämään ikäistään vanhemmalta.

Sandran korot pistelivät nurmikkoa, kun he kävelivät lähemmäs, ja sitten he pysähtyivät kuin saadakseen suosionosoituksia. Mutta Gamache kuuli vain mehiläisen vaimean pörinän ruusussa.

Thomas seisoi loivan kukkulan harjalla kuin amiraali komentosillalla. Kun hän tarkkaili järveä terävillä sinisillä silmillään, hän toi mieleen Nelsonin tarkkailemassa Trafalgaria. Gamache tajusi, että Thomasin nähdessään hän tuli aina ajatelleeksi miestä, joka valmistautui taisteluun. Thomas Finney oli hieman yli kuudenkymmenen ikäisenä kiistattoman komea mies, pitkä, hienostunut ja jalopiirteinen. Mutta näiden muutaman yhteisen päivän aikana Gamache oli havainnut hänessä myös hitusen ironiaa ja hiljaista huumoria. Hän oli ylimielinen ja etuoikeutettu, mutta tajusi sen selvästi itsekin ja pystyi nauramaan itselleen. Se oli viehättävää, ja Gamache oli huomannut lämpenevänsä hänelle. Vaikka näin kuumana päivänä kaikki tuntui lämpenevän

vähän liikaakin, erityisesti vanha *Life*-aikakauslehti, josta irtosi mustetta hänen hikisiin käsiinsä. Kämmeneen oli ilmestynyt tatuointi: 911.

Pariskunta oli ohittanut pysähtymättä Thomasin iäkkäät vanhemmat, jotka loikoilivat varjoisalla terassilla. Gamache ihmetteli jälleen, miten näkymättömiä tämän perheen jäsenet olivat toisilleen. Hän katseli puolikuun muotoisten silmälasiensa ylitse Thomasia ja Sandraa, jotka puolestaan katselevat puutarhaan ja rantaan asettuneita ihmisiä. Julia Martin, perheen vanhin tytär, muutaman vuoden Thomasia nuorempi, istui yksin puutarhatuolissa laiturilla lukemassa kirjaa. Hoikan lähes kuusikymppisen naisen iho kiilteli niin kuin hän olisi läiskinyt ylleen paistorasvaa. Hän näytti ritisevän auringossa, ja hieman irvistäen Gamache kuvitteli, kuinka iho pian alkaisi halkeilla. Aina silloin tällöin Julia laski kirjansa ja jäi ajatuksissaan katselemaan tyynelle järvelle. Gamache tiesi hänestä sen verran, ettei yhtään ihmetelty. Hänellä oli taatusti ajateltavaa.

Rantaan viettävällä nurmikolla olivat nuorin sisar Mariana lapsensa Beanin kanssa. Siinä missä Thomas ja Julia olivat hoikkia ja viehättäviä, Mariana oli lyhyt ja pyöreä ja kieltämättä epämiellyttävän näköinen. Hän oli sisarustensa täydellinen vastakohta, negatiivi. Vaatteet tuntuivat kantavan häntä kohtaan erityistä kaunaa, sillä ne joko valahtelivat paikoiltaan tai kietoutuivat tukalasti hänen ympärilleen, niin että hän järjesteli asuaan jatkuvasti, kiskoi, nyki ja kiemurteli.

Ja kuitenkin Bean oli suloinen lapsi. Pitkät hiukset olivat vaalenneet auringossa melkein valkoisiksi, mutta kirkkaan sinisiä silmiä kehystivät tuuheat tummat ripset. Juuri nyt Mariana näytti harrastavan taitia, vaikka liikkeet vaikuttivat kyllä itse keksityiltä.

”Katso, kulta. Kurki. Äiti on kurki.”

Pullea nainen seiso i yhdellä jalalla ja kurotteli taivasta kaula äärimmilleen venytettynä.

Kymmenvuotias Bean ei välittänyt äitinsä yritelmistä vaan jatkoi rauhassa lukemista. Gamache mietti, että hänen oli pakko olla pitkästynyt.

”Tämä on kaikkein vaikein asento”, Mariana sanoi tarpeettoman kovalla äänellä ja kuristui melkein huiviinsa. Hän näytti harrastavan taijia ja joogaa ja meditaatiota ja muita kuntoharjoituksia vain silloin, kun Thomas oli paikalla.

Yrittikö hän tehdä vaikutuksen isoveljeensä vai saada tämän nolostumaan? Thomas vilkaisi nopeasti pulleaa mutta horjuvaa kurkea ja ohjasi Sandran vastakkaiseen suuntaan. He asettuivat kahdestaan varjoon istumaan.

”Et kai sinä vakoile heitä?” Reine-Marie kysyi. Hän oli laskenut kirjan polvilleen ja katseli miestään.

”En sentään. Tarkkailen.”

”Eikö sinun pitänyt lopettaa sellainen?” Hetken kuluttua hän jatkoi: ”Näitkö jotain kiinnostavaa?”

Gamache nauroi ja pudisti päätään. ”En.”

”Tosiaan”, Reine-Marie sanoi katsellessaan majatalon puutarhaan levittäytyneitä Finneyitä. ”Omituinen perhe. He tulivat tänne saakka ollakseen yhdessä ja välttelevät nyt toisiaan.”

”Tilanne voisi olla pahempikin”, Gamache vastasi. ”He voisivat olla toistensa kurkussa.”

Reine-Marie nauroi. ”Eivät he ylettyisi.”

Gamache murahti myöntävästi ja tajusi mielihyväkseen, ettei häntä oikeastaan kiinnostanut. Se oli heidän ongelmansa, ei hänen. Sitä paitsi näiden muutaman päivän aikana hän oli alkanut jotenkin omituisesti pitää Finneyistä.

”*Votre thé glacé, madame.*” Tarjoilijalla oli puheessaan hauska englantilainen aksentti.

”*Merci, Elliot.*” Reine-Marie varjosti kädellä silmiään ja hymyili nuorukaiselle.

"Un plaisir." Tämä ojensi säteillen Reine-Marielle korkean lasillisen jääteetä ja Gamachele hurteisen sitruunalimonadin ja kääntyi sitten viemään loput juomat tarjottimeltaan muille vieraille.

"Muistan millaista oli olla noin nuori", sanoi Gamache haikeasti.

"Olet ehkä ollut yhtä nuori, mutta et koskaan yhtä –" Reine-Marie nyökkäsi kohti Elliotia, joka käveli hoikkana ja ylväänä nurmikon poikki istuvissa mustissa housuissaan ja niukassa valkoisessa takissaan.

"Luojan tähden, pitääkö minun taas haastaa yksi kilpakosija?"

"Ehkäpä."

"Tiedät että tekisin sen vielä." Hän otti Reine-Marieta kädestä.

"Tiedän ettet tekisi. Sinä kuuntelisit hänet kuoliaaksi."

"No, sekin on strategia. Murskaisin hänet ylivoimaisella älylläni."

"Voin kuvitella hänen kauhunsa."

Gamache siemaisi limonadia, ja saman tien hänen silmänsä kyyneltyivät ja kasvot vääntyivät irvistykseen.

"Ja kukapa nainen voisi vastustaa tuota?" Reine-Marie katsoi miehensä räpytteleviä silmiä ja irvistävää naamaa.

"Sokeria. Tämä kaipaa sokeria", hän sai sanotuksi.

"Odota, minä pyydän tarjoilijalta."

"Ei tarvitse. Käyn itse hakemassa." Hän yski vielä hetken, katsoi vaimoaan leikillisen tuikeasti ja könsyi sitten ylös mukavasti upottavasta tuolistaan.

Hän käveli lasi kädessään tuoksuvan puutarhan poikki ja nousi varjoisalle verannalle, jossa oli paljon viileämpää kuin iltapäivän auringossa. Bert Finney laski kirjansa, katsahti häneen ja nyökkäsi sitten ystävällisesti hymyillen.

"Bonjour", hän sanoi. "Lämmin päivä."

”Mutta tässä on mukavan viileää”, Gamache vastasi ja hymyili ikääntyneelle pariskunnalle, joka istui kaikessa rauhassa rinnakkain. Finney oli selvästi vaimoaan vanhempi. Gamache arvioi, että rouva Finney oli alle kahdeksankymmenen, kun taas miehen oli pakko olla lähellä yhdeksänkymmettä. Tämä oli sellaisella läpikuultavalla tavalla hauras, niin kuin jotkut ihmiset ovat aivan elämänsä lopputaipaleella.

”Minä olen menossa sisään. Voinko tuoda samalla jotain teille?” Gamache kysyi. Mielessään hän mietti jälleen kerran, että Bert Finney oli hienostunut mies ja samalla yksi vähiten viehättävistä ihmisistä, joita hän oli koskaan tavannut. Hän moitti itseään pinnallisista ajatuksista, mutta pystyi hädin tuskin irrottamaan katsettaan Monsieur Finneystä. Tämä oli niin vastenmielisen näköinen, että se oli lähes puoleensa vetävää, niin kuin esteettiset näkemykset olisivat kehä ja Finney olisi äärimmäisessä rumuudessaan päätynyt täysin vastakkaiseen päähän asteikkoa.

Punoittava iho oli rokonarpinen, ja suuressa tummanpuhuvassa perunanenässä näkyi äkäisiä suonia luultavasti merkkinä kuorsaustaipumuksesta. Keltaiset hampaat törrötivät sikin sokin suussa, ja pienet silmät karsastivat aavistuksen verran. Joskus pimeämpinä aikoina hänen olisi sanottu katsovan pahalla silmällä, ajatteli Gamache. Silloin tuon näköiset miehet oli parhaimmillaankin suljettu yhteisön ulkopuolelle ja pahimmillaan poltettu roviolla.

Pieni ja pyöreä Irene Finney istui miehensä vierellä kukkikaassa kesäleningissä, valkoiset hiukset löyhällä nutturala. Vaikkei hän nostanut katsetta kirjastaan, Gamache näki hänen herkät, vaaleaihoiset kasvonsa – hän näytti kutsuvan pehmeältä, aavistuksen haalistuneelta tyynyltä, joka oli asetettu nojaamaan karheaa kalliota vasten.

”*Merci*, mutta emme kaipaa mitään.”

SYLLISYYS ON KAIKISTA PAINAVIN TAAKKA

Bellechassen kartano Kanadan maaseudulla on vain lyhyen automatkan päässä Three Pinesistä. Keskikesä on kuumimmillaan, ja äveriäs Finneyn suku on kokoontunut kartanoon kunnioittamaan edesmennyttä perheenpäättä. Lämpöaallon koetellessa kärsivällisyyttä suvun vanhat salaisuudet ja katkerat riidat nousevat päivänvaloon, ja sukukokouksen jälkeisenä aamuna Finneyt joutuvat suremaan jo toista menehtynyttä perheenjäsentä.

Hääpäiväänsä kartanossa viettävä rikoskomisario Armand Gamache joutuu tahtomattaan keskelle murhatutkintaa. Syrjäinen Bellechasse on täynnä epäiltyjä, eikä kartanon henkilökuntaakaan vaikuta täysin puhtoiselta. Kukaan ei saa poistua kartanosta ennen kuin julman rikoksen syyllinen on selvillä. Ja pian Gamache saa kokea, että peto on kaikkein vaarallisin nurkkaan ajettuna.

Kiveen hakattu kuolema on Louise Pennyn herkullisen Three Pines -dekkarisarjan neljäs osa.

”Vaikka lukija on miten tarkkana ja koettaa seurata Louise Pennyn hienovaraisia vihjeitä, Gamachen huima päättelykyky onnistuu usein yllättämään. Kyseessä onkin kaikessa lempeydessään yksi mukavimmista nykypäivän dekkarihahmoista!”

– *Apu*

